

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

Відомості про освітню програму, що акредитується

Реєстраційний номер акредитаційної справи	A-19-0201-182
Назва ЗВО (ВСП ЗВО)	Національний університет цивільного захисту
ID ОП у ЄДЕБО	37267
Назва ОП, рівень вищої освіти, галузь знань і спеціальність	Цивільний захист, доктор філософії, 26 Цивільна безпека, 263 Цивільна безпека
Посилання на відомості про самооцінювання ОП	http://nuczu.edu.ua/images/topmenu/inform-pro-diyalnicti/navchalna-diyalnicti/zvt_pro_samoocinyvannya.pdf
Посилання на звіт експертної групи	

Пропозицію розглянуто та схвалено на засіданні галузевої експертної ради:

Назва ГЕР	26 Цивільна безпека
Дата засідання	30.12.2019 р.
№ протоколу	№3
Доповідач	Голінько Василь Іванович

1. Призначення висновку

Цей експертний висновок складений галузевою експертною радою (ГЕР) Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти.

Розгляд акредитаційної справи ГЕР є однією із стадій процедури акредитації, що проводиться Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти відповідно до Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 11 липня 2019 р. № 977, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 8 серпня 2019 р. за № 880/33851.

Експертний висновок ГЕР складається на основі звіту експертної групи, що проводила акредитаційну експертизу, та зауважень ЗВО до нього. Він розглядається на засіданні ГЕР та схвалюється колегіально. Експертний висновок ГЕР разом з іншими матеріалами у подальшому розглядається на засіданні Національного агентства.

2. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку ГЕР, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми:

◇ відсутні

Обґрунтування:

ОП має унікальність у порівнянні з подібними освітніми програмами. Ця унікальність полягає: по-перше, у наданні інструментарію, якій дозволяє здобувачам вивчати широкий спектр об'єктів дослідження, у тому числі: об'єкти критичної інфраструктури, надзвичайні ситуації і методи запобігання надзвичайним ситуаціям. По-друге, ОП базується на ОП Національного університету цивільного захисту України (НУЦЗ України) рівнів бакалавр та магістр за спеціальністю 263 «Цивільна безпека», і, таким чином, є остаточним завершеним циклом підготовки фахівців у галузі «Цивільна безпека», які спроможні виконувати весь комплекс завдань, що пов'язані із моніторингом, прогнозуванням, попередженням, локалізацією і ліквідацією, а також мінімізацією наслідків надзвичайних ситуацій. По-третє, враховує запит практики щодо ліквідації та зниження загроз надзвичайних ситуацій в Україні, що робить випускників ОП затребуваними не тільки в структурних підрозділах Державної служби надзвичайних ситуацій (ДСНС), а і в інших відомствах.

Позитивні практики:

1) діяльність НУЦЗ України базується на взаємодії всіх учасників освітнього процесу, в тому числі і роботодавців, направлена на удосконалення ОП та забезпечення індивідуальної траєкторії навчання здобувачів вищої освіти;

2) ОП направлена на трансфер технологій (дисертаційні роботи здобувачів вищої освіти виконуються в рамках науково-дослідних робіт ЗВО, замовником яких, у більшості випадків, є ДСНС);

3) освітні комплекси ОП використовують широкий інструментарій методів, зокрема математичного моделювання та психотренінгові технології;

4) в закладі є наявна належна новітня навчальна інфраструктура;

5) ОП будується на принципах академічної мобільності.

3. Підсумки роботи експертної групи та їх оцінка ГЕР

Критерій	Рівень відповідності (експертна група)	Стислий підсумок аналізу експертної групи	Рівень відповідності (ГЕР)	Обґрунтування зміни рівня відповідності (якщо він відрізняється від визначеного експертною групою)
<p>Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми</p>	<p>А</p>	<p>Унікальність полягає у наданні інструментарію, якій дозволяє здобувачам вивчати широкий спектр об'єктів дослідження, у тому числі: об'єкти критичної інфраструктури, надзвичайні ситуації і методи запобігання надзвичайним ситуаціям. ОП базується на ОП Національного університету цивільного захисту України рівнів бакалавр та магістр за спеціальністю 263 «Цивільна безпека», і є остаточним завершеним циклом підготовки фахівців у галузі «Цивільна безпека», які спроможні виконувати весь комплекс завдань, що пов'язані із моніторингом, прогнозуванням, попередженням, локалізацією і ліквідацією, а також мінімізацією наслідків надзвичайних ситуацій. ОП враховує запит практики щодо ліквідації та зниження загроз надзвичайних ситуацій в Україні, що робить випускників ОП затребуваними не тільки в структурних підрозділах Державної служби надзвичайних ситуацій і в інших відомствах.</p>	<p>В</p>	<p>В звіті про самооцінювання в підкритерії 1.3 , що стосується контексту, у якому існує ОП, ЗВО продемонстрував, що він ураховує тенденції розвитку спеціальності і досвід аналогічних вітчизняних та іноземних ОП. Так, під час дослідження іноземних аналогів встановлено відповідність ОНП «Цивільний захист» програмі «Security Managment» (https://london.ac.uk/courses/security-management, https://www.port.ac.uk/study/courses/msc-security-management). Однак, наведена програма «Security Managment» має досить слабке відношення до «Цивільного захисту». Аналогічно виглядає і ситуація з врахуванням іноземних програм, наприклад, стратегічний та інноваційний менеджмент у Вищій школі економіки та адміністративного менеджменту (м. Братислава, Словацька Республіка) та в Університеті</p>

				Humanitas (WSH) (м. Сосновець, Польща).
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	А	Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності ОП та предметна складова освітніх компонент хоча і має загально-дослідницький характер, але базуються на предметній області за спеціальністю «Цивільна безпека», що позитивно впливає на результати навчання здобувачів.	В	Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством. Однак в навчальному плані та освітній програмі в вибіркового блоці дисциплін вже прописані вибіркові навчальні дисципліни з приміткою, що вони можуть бути змінені. На нашу думку це знижує зацікавленість здобувача до вибору дисциплін, тому їх слід видалити з НП та ОНП.
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	А	Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, Процедура вступу є доступною і зручною для потенційних вступників різного віку і з різним досвідом, вона чудово відповідає самій специфіці освітньої програми. Правила прийому на навчання за ОП не містять дискримінаційних положень і всі вимоги при вступі є обґрунтованими. Академічна мобільність врегульована	А	

<p>Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою</p>	<p>А</p>	<p>Форми та методи навчання і викладання, визначені в “Положенні про організацію освітнього процесу в Національному університеті цивільного захисту України” сприяють досягненню програмних результатів навчання. Здобувач освіти у НУЦЗ України має право формувати індивідуальну освітню траєкторію з урахуванням власного творчого потенціалу, особистісного росту та своїх професійних інтересів. Вибіркові навчальні дисципліни, які пропонуються факультетами здобувач обирає самостійно. База вибіркових дисциплін розміщується на зовнішньому сайті, де і є посилання на механізм вибору. Регулярне оновлення змісту освітніх компонентів; навчання, викладання та наукові дослідження пов’язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти. Здобувачі вищої освіти в повному обсязі забезпечені інформацією про цілі, зміст та програмні результати навчання, порядок та критерії оцінювання в межах освітніх компонентів. Інформація, що надається здобувачам, є актуальною та відповідає дійсності.</p>	<p>А</p>	
<p>Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність</p>	<p>А</p>	<p>Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об’єктивність екзаменаторів.</p>	<p>А</p>	

		<p>Форми контролю та методи оцінювання, що відповідають рівню програмних результатів навчання, оприлюднені, правила проведення контрольних заходів чітко прописані, є зрозумілими та доступними для всіх учасників освітнього процесу. У відповідних документах чітко визначені правила та норми, які забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема охоплюють процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів.</p>		
<p>Критерій 6. Людські ресурси</p>	А	<p>Кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання НПП. Викладачі, які викладають дисципліни ОП мають високий кваліфікаційний рівень, практичний та науково-педагогічний досвід у закладах вищої освіти. Освітня програма та діяльність за цією освітньою програмою повністю відповідає визначеному критерію, недоліки відсутні</p>	В	<p>У відомостях про самооцінювання ЗВО обґрунтовує відповідність викладачів тим дисциплінам, які вони викладають. Вимоги підкритерію 6.1 є вужчими, ніж вимоги щодо кваліфікації викладачів, викладені у Ліцензійних умовах провадження освітньої діяльності, затверджених постановою КМУ від 30 грудня 2015 р. № 1187. У звіті експертів вказано «Надана гарантом ОП зведена інформація про викладачів, які викладають дисципліни за заявленою ОП (відповідна таблиця), отримана інформація та надані пояснення підтверджують відповідність викладачів дисциплінам ОП, а їх академічна та професійна кваліфікація забезпечує досягнення визначених програмою цілей та програмних</p>

				результатів навчання.», однак в більшості силабусів відсутні посилання на власні наукові дослідження за напрямом дисципліни. Окрім того це не дозволяє здобувачам вищої освіти ознайомитись з дослідженнями свого викладача.
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	А	Матеріально-технічна та навчально-лабораторна бази НУЦЗ України мають якісне та сучасне забезпечення, і є невід'ємною частиною науково-дослідної діяльності закладу. Всі приміщення відповідають санітарно-технічним нормам і мають відповідні умови для їх експлуатації. Освітній процес повністю забезпечено навчальною, методичною та науковою літературою на паперових та електронних носіях, що досягнуто завдяки фондам бібліотеки, електронної бібліотеки Освітнє середовище та матеріальні ресурси враховують забезпечення індивідуальної траєкторії навчання здобувачів вищої освіти, сучасні та технічно забезпечені.	А	
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	А	ЗВО послідовно дотримується визначених у ньому процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП. Вказані процедури регулюються розділом 4 Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті цивільного захисту України. Академічна спільнота НУЦЗ України змістовно залучається до розвитку ОП та освітньої діяльності за нею шляхом запрошення до участі у науково-методичних семінарах, науково-практичних конференціях, круглих столах та інших заходах кафедр та факультетів, що дозволяє формувати	В	Підкритерій 8.3 вимагає продемонструвати, що у межах ВСЗЯ взаємодія із роботодавцями носить серйозний та постійний характер. В звіті експертів дійсно наведено посилання на наказ ДСНС України, в акредитаційній справі є відгуки та рецензії практичного підрозділу ДСНС України та Науково-методичного центру навчальних закладів

		культуру якості освіти як інституційну мету.		сфери цивільного захисту. Відповідно, коло роботодавців обмежено лише ДСНС України, в той час як у звіті про самооцінювання ЗВО наводить: «Інтереси цієї групи стейкхолдерів враховані в орієнтації ОНП на формування професійних компетентностей співробітників ЗВО, наукових установ, органів виконавчої влади, які забезпечують формування та реалізацію державної політики у сфері цивільного захисту, інших державних органів, а також організацій будівельної, виробничої, енергетичної, нафтогазової чи інших галузей промисловості, компаній, що надають послуги з проектування і експлуатації інженерних систем, страхових компаній, консалтингових фірм».
Критерій 9. Прозорість та публічність	В	Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму в обсязі, достатньому для інформування стейкхолдерів та суспільства. Проте для деяких положень, які розміщені на сайті, не вказано час їх опублікування, частина важливих актів перебувають лише на внутрішній платформі сайту. Прийнятий в	В	

		Закладі чотирьохрівневий виклад інформації на сайті ускладнює пошук інформації. У випадку відсутності опису документу, цей документ неможливо знайти за запропонованою на сайті системою пошуку.		
Критерій 10. Навчання через дослідження	А	Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю. НУЦЗ України організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів. Здобувачі мають можливість приймати участь в міжнародних конференціях, які проводяться як на території України, так і за кордоном. Для здобувачів створені умови для подачі статей в фахові видання України за спеціальністю та в видання, що входять до міжнародних баз даних. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів в ОП дуже вдало поєднані освітня та наукова складові, що дозволяє здобувачам отримати практичні навички щодо методології наукового дослідження під час вивчення дисциплін	В	Обов'язкові компоненти освітньо-наукової програми відповідають науковим інтересам аспірантів які спеціалізуються в сфері цивільного захисту. В той же час ці компоненти повинні враховувати і інтереси здобувачів наукового ступеня які спеціалізуються в галузі охорони праці, техногенної та екологічної безпеки, оскільки ОНП відноситься до спеціальності 263 Цивільна безпека. Тому для задоволення наукових інтересів здобувачів і забезпечення їх повноцінної підготовки до дослідницької діяльності за спеціальністю доцільно ввести дисципліну яка дає можливість здобувачам познайомитися з загальними науковим та інноваційними завдання й проблеми цивільної безпеки.

4. Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми

Розглянути можливість створення Асоціації випускників ЗВО. Рекомендується на сайті кафедр в розділі «Склад кафедри» надавати посилання на профілі НПП –ORCID ID, Scopus, Web of Science ResearcherID, Google Scholar. При цьому рекомендується інформацію в профілях ORCID ID, Scopus, Web of Science ResearcherID вносити англійською мовою, а в Google Scholar – українською. Виклад інформації на сайті зробити більш зручним для користувачів. Замість сторінки документу в форматі pdf наводити сторінки документів з анотаціями і можливістю вибору: «подивитись документ»; «завантажити документ». Доцільно також більш регулярно оновлювати списки рекомендованої для опрацювання наукової літератури, в тому числі сучасними іноземними виданнями. В ОНП необхідно враховувати інтереси здобувачів наукового ступеня які спеціалізуються в галузі охорони праці, техногенної та екологічної безпеки оскільки ОНП відноситься до спеціальності 263 Цивільна безпека. Тому доцільно до обов'язкових професійних компонент ввести дисципліну яка дає можливість здобувачам познайомитися з загальними науковим та інноваційними завдання й проблеми цивільної безпеки.

5. Підсумки

Виходячи із викладеного, галузева експертна рада рекомендує Національному агентству прийняти рішення про

◁ акредитацію ОП з визначенням «зразкова»

акредитацію ОП

умовну (відкладену) акредитацію ОП

про подання Національному агентству обґрунтованої пропозиції щодо призначення повторної акредитаційної експертизи

◁ відмову в акредитації ОП

**Відповідальний за підготовку
висновку GER, член GER**

В.І. Голінько

**Голова
галузевої експертної ради**

Ю.П. Ключка